

N:o 1.

Ank. till Riksd. Kansli den 17 Febr. 1885, kl. 3 e. m.

*Första Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 1,
angående meddelande af lagbestämmelser till förebyggande
af enskilda skolors menliga inverkan på folkundervisningen.*

Uti motionen N:o 26, som blifvit till Utskottets behandling hänvisad, har Herr *Pettersson* yrkat: »att sådana lagbestämmelser meddelas, att folkskolestadgans § 62 mom. 1 ej må till skada för folkundervisningen saklöst, efter erhållna föreställningar, eluderas.»

Denna motion är i allt hufvudsakligt ett återupprepande af samme motionärs vid nästföregående riksdag väckta motion N:o 7, hvilken — behandlad af Första Kammarens Tillfälliga Utskott (N:o 2) — blef, enligt dess hemställan, af Kammararen förklarad icke böra till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Då Utskottet icke har sig bekant några omständigheter, som kunde verka till en förändrad uppfattning *nu* af denna fråga, och då motionären icke anfört några *nya* skäl för sitt yrkande, får Utskottet med hänvisande till den motivering, som förekommer i Första Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 2) Utlåtande N:o 14 vid 1884 års riksdag, hemställa,

att motionen icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 Februari 1885.

På Utskottets vägnar:
ROBERT DE LA GARDIE.

Reservation:

af Herr *Pettersson*: »De förhållanden, som förledet år framkallade motionen i denna fråga, hafva icke upphört, utan, efter hvad jag erfarit, har man, med åberopande af Kongl. förordningen den 15 okt. 1880, fast mer sökt sätta dem i system till undergräfvande af en allmän folkskolebildning på evangeliskt-luthersk grund, med starka uppmaningar till föräldrar att icke låta sina barn komma i de allmänna skolorna, på det att ock omsider, såsom det sagts, Kongl. Maj:t måtte nödgas att så ställa, att all religionsundervisning ur de allmänna skolorna uteslutes, hvarigenom ock det väsentliga etiska elementet skulle från dem borttagas och allt annat än en sund och god folkanda befrämjas. Många äro de, hvilka, om det öfverlåtes åt deras fria behag, alldeles icke skulle vårda sig om sina barns undervisning hvarken i ett eller annat; — hvilka svårigheter att föra folkundervisningen tillbörligen framåt måste då ej möta, när personer kunna saklöst uppvigla till trots af ordning och lag och menige man se, att både dessa och de, som följa dessas råd, hafva frihet dertill? Varning kan visserligen gifvas; men hvad kan den väl verka, då den neutraliseras af motsatta uppmaningar, och den eller de varnade kunna saklöst förakta varningen? Så inträffar t. o. m. under nuvarande *frihetsförhållanden*, att barn *vingas* ifrån att enligt sin vilja få följa sina jemnåriga i skolan. Måne dessa svaga ej behöfva skydd? Komma omsider några af dessa från de allmänna skolorna afhållna barn till dem, så har ej sällan för dessa barn en dyr tid förspilts, så att de före afgangen från skolan ej kunna inhemta det i folkskolestadgan föreskrifna kunskapsmättet. Derjemte inverkar deras upptagande i skolan ej sällan störande på dess gång, enär de ej rätta sig efter skolan att komma i rättan tid, utan skolan skall rätta sig efter dem. Och hvarföre skall sådant tillstädjas? Derför åberopas vissa abstrakta teorier, som de, hvilka måhända högst utropa dem, väl vilja tillämpa till förmån för sin frihet, men, att döma af flera beteenden, ej i lika måtto till förmån för andras, och hvilka teoriers fulla rigtighet så vederlägges af verkligheten t. o. m. från det fria Amerika, enligt hvad man derifrån kan lära, t. ex. af »de sista dagarnes heliga», att dessa teoriers allmänna hållbarhet i full utsträckning väl må sättas i fråga. Utskottet anför såsom skäl för sitt afstyrkande, att motionären ej anfört några nya skäl. De gamla synas mig redan vara ganska ta-

lande och ej nöjaktigt vederlagda. Utom dem och hvad nu sagts har jag i motionen tillika erinrat, att den tolkning, som förlidet år gafs åt kyrkostämmoförordningens § 28, ej synes kunna hålla stånd vid betraktande af samma §:s slutord, hvilka just synas förutsätta hvad jag äskar. Vore en lag i det syfte, jag begär, icke behöflig, komme den ju att hvila i tillämpningen; kanske skulle dock dess blotta tillvaro, för att i nödfall kunna anlitas, redan utöfva sin goda verkan. Här föreligger en fråga, som, enligt min tanke, påkallar ordnande, och jag yrkar fortfarande bifall till min motion på det sätt, att *en underdånig skrifvelse i frågan må till Kongl. Maj:t aflåtas.*»
